

پرشنبه - ۱۵ کانون اول ۱۹۲۷

جلد : ۹

پشتی سنه - نومرو ۱۰۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پانده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آبانگی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه پشته طبعی تنسیب

ایدله بن از لرل اعاده ایدلر .

هر آیه برنجی داره پشتی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرانی مجموعدر .

کتابخانه عمومی و کتابخانه
کتابخانه عمومی و کتابخانه

مینی نقاشی

آنادولو سلجوقلارده آبدلری طوغله و جینی ایه سوسه مکه برنجی علاءالدین کقباد زمانده باشلادیلر .

سلجوقی آبدلرندن بعضیلرده، جینیلری ایشله ن قاشلارک کتابه لری بولونمقدردر . فقط بو اثرلرده کورولن آدلر او قادار جوق دیکلر .

کرک نخری صورتده کتاب صحیفه لرده بولونان و کرک آبدلر نوزرنده حک ایدیلن سلجوقی و عثمانلی جینی نقاشلرینه دائریلیکلر شونلری آکلاتمقدردر :

قونیه ده علاءالدین جامی پوراز قاپسی نوزرنده دریمی کتابه ده اردشاهی کریم الدین و تر به ده عبدالقار اوغلی یوسف آدرنده ایکی جینی نقاشی قید ایدیلکمدردر . جامعده قبه ایچنده کی ، محراب و تر به داخاندن کی صندوقه لرده اولان جینیلری بوایک صنعتکار اعمال ایشلردر .

قونیه لی احمد آدنده دیکر بر نقاشلرک آدی سیواس آبدلرندن بری نوزرنده بولو . نمقدردر . بو صنعتکارک « عباده اوغلی معمار کلوک » ک الی آلتنده قونیه ده ایجه مناره ، صاحب آنا جامی و تر به سنده جینیلری ایشله دیکی آکلاشیلمقدردر .

میلادی اون ایلنجی عصر اورتاسنده قونیه ده مصلاح الدین خیر اتندن صبر جالی مدرسه ده طوسی عثمان اوغلی محمدک آدی ذکر ایدلکمدردر .

مولوی مناقب نویسلرندن افلاک احمد ، بدرالدین یاواش دیبه آری بر نقاشی خبر ویرمکدهدر . بو ذات ، تبریزی معمار « بدرالدین » ک قونیه ده مختلف انشا آتلرنده ، خصوصیه یشیل قبه ده ایلك جینیلری ایشله مشدر .

عثمانیلرده جینی نقاشلرینه دائر و شیقلر اورخان زمانده کورولمکدهدر .

ازنقده اورخان زمانندن قالاجینلردن بری نوزرنده موصالی عباده آدی او قومتمقدردر .

بروسلی علی اوغلی الیاس سیدلریم زماننده یشیل جامعک جینیلری بامشدر . بعضیلری بو ذالک مذکور جامی انشا ایتدیکنی سوبه لرلر . فقط بو فکره دائر تحقیقات بجه دها قاطعیته دیکلر . قرمان اوغلاری طرفندن انشا ایتدیریلن آبدلرک جینیلر ده خوجا محمد اوغلی سامان دیبه بر صنعتکار یازیلدیر ، که قرمانده خاتونیه مدرسه سی محرابی ایه محمد بکک تر به سی صندوقه جینیلری اثریدر .

استانبوللی ساعی معمار سنناک معینته اوزون مدت قلش و برجوق نفیس جینیلرده نقاشلری واردر .

آلانجه منبعلر اوچونجی مراد زماننده کمال الدین آدی بر نقاش یازمقدردر . مذکور صنعتکار معمار سنناک طبله لرندن اولوب استانبولده جینیلرکوشکک جینیلرده چاپیشمشدر . چلی اوغلی مصطفی ، کوتاهی و تکفور سراجینی اعمالاخانه لرده نقاش باشی اولاراق پک درکلی جینیلر اعمال ایشلدر .

حافظ امین ، کوتاهی ده آنادولو - یونان حربنه قدار جینی فابریقه سی اداره ایشلدر . استانبولده اوبده سلطان رشادک تر به سی جینیلری ایشله مشدر .

یکی مینیملر

صوک زمانلرده تورک جینیلرکی - قدیم جینیلردن چیرک ورنک آریقلری - کوتاهی ده حافظ امین جینی اعمالاخانه سی - جینیلرده اوروپائی سوسلر - تورکده جینی دیرلیکنه دائریلر .

یکی جینیلر ، اسکی برایشجیلکله عمومی حرب سنلرینه قدار کایر . بو سنلره قدار اولان جینی نورنکارنده بعضی فرقار واردر . بو آریلاق جینیلرده صرف چیزکی ورنکاره حائدر . بونی بر آز آیدینلاقمی ایجاب ایدر :

تورک جینی ایشجیلکینی یاقندن تدقیق ایدنلرجه معلومدرکه سلجوقی و عثمانلی صنعتکارلری طرفندن اسکی زمانلرده جینی سوسلری سر بستم بر فیرجا ایه ایشله تیوردی . رنک و شکلرده بویوزدن تملیله بر خلصیت

و طبعیملک واردی . حال بوکه بو اصولده اولان سی اوزون مدت دوام ایده مدهی . بونک برینه جینی نقاشلری ایشی سیلیکمه طرزیه قویدیلر . اونک ایچین یکی جینی نورنکارنده اسکیلرده اولدینی کی ثابت رنکار و سربست فیرجا طبعیملکی بوقدر . واقعا بو صورته ایشله تمش جینیلرده صنعتکار وقتندن تصرف ایتکمدردر ، فقط جینیلرده خصوصیت تشکیل ایده جک اولان سربستی ، سوس کوزملرکی دائما قایب اولمقدردر .

یکی جینیلرده اوروپائی چیزکی ورسملرک بولوندیغی خاطر لایملی م . ادبیات ، معماری کی کوزله صنعت شعبه لرده کورولان اوروپا موداجلانی جینی سوسلرینه اسکی نقاشلرک حیانه نه نایت ویرمشدر .

کوتاهی جینیلرینک باریلاق نورنکارلرکده تورک - یونان حربنه قدار اولان حیاندن بر خصوصیلک واردر . بو قیصه زمانک جینی خصوصیتی حافظ امین جینی اعمالاخانه سنه حائده دیبه قید ایتلیم [۱] .

صنعتکارک صاغلمنده اعمال ایتدیکی جینیلر بو کون اوبده سلطان رشادک تر به سی تزئید ایتکمدردر . بوجینیلری دها اسکی تارخلرده پایلمش نورنکار آراسنده صایق دوغر و اولور .

حافظ امین جینی اعمالاخانه سندن صوکرا میدانه قونولان جینیلرده اوروپائی تأثیرلر بویوک مقباسدهدر و اسکی طرزندن آری و رسم ، رنک نقطه سنندن جوق بویوکی و قیمتزدردر . بو زمانک جینیلرده اولاری اولدینی کی سادملک برینه بر سورو سوس قالابالی واردر .

تورکده جینیلرک ایچین ملی بردوزن قبول ایتک زمانیدر . و یاریم آو و باجیانی قویاروب آتق لازمدر . بوفکرک کنندی آیدینق دونیاشنه ویرمش تورکده قضایقی جوق قولایدردر . یالکز بو اوغورده صرف

[۱] تورک - یونان محاربه سنده یونانلیلر طرفندن آجیق بر حاله تولدورولمشدر . صنعتکارک نلوی کوتاهی ده جینیلرک فالیتنه بویوک برزبان ویرمشدر .

اسماعيل مقي بك. آلتش اوج باشنده حياه كوز.
لرېني قايلان استاد اچا بل حق بك اوله صنعت
مهم بر شخصت دها قاب ايندي. ابي قلبي
برازان، و مسلكنه معين ساح لري داخلنده
حقيله واقف بر خوجا لهرق طايدان موسي.
اليه، موسي طالعزه جدا اونونوماز خدمتارده
بولوشمدر. اسكي نسل بستره كارلرېنك صوك
اولاد لرندن بري ابدى. يوزلرجه اثر يزدى.
بولنده ابداع شخصيتي كوسترمه دېسده ،
نغمه تنوعارنده «يكلك» ده كوروله دى
دكل. منور اولداني ايجون بويكلكده
عصر احتياج لرنك افادى بولونماياجي بك
طبيى در. موسيقي عالمى ، تريننده كى ساز
اول تاريخي قونسرلر ، تريننده كى ساز
طاقدارېني اداره ده كى موفقيت ايله طائيشدر .
اوصورتلكه افولى ايله حاصل اولان بوشلق
قولايقله دولدورولايمه جقدر . بيكرلرجه
طلبى ايجنده استاد ليدلري بولونمايادى ،
«تاريخي توركموسيقى» اولك خدمتارېني
تاريخ تحيفلرېنه قيد ايتكله كنفائده چكدى .
قط جوق شكر كه ، خدمتارېني احفاده نقل
ايدمك بولمىد بولردين باشقا ، نوطه به ضبط
ايتديكى اوج صندوق موسيقي خزېنه سى ده
برافشدر . مسلكي قيمتلى حقتده ،
كندىسي قايندن طائيان محمود راغب بك
كله بك نسخه من ايجون بريازى حاضر اقمده
اولدېندن شيمه بك بوقادار اكه كنفادى ديوزر .
جنازى جدا لايق اولداني برعلاقه
و حرمه ۱۳ ته ۱۳ كالون اول كوني اكرى قابنده كى
مقره سه كوتورولى . قونسرو اتوار تعليم
هيئت نامه مدبر ضيا بك ايله ، طلبى و
حرمكارلري فامحن اعتبار اجاتنه زه نقب
ايتدېلر . سناغون موسيقيسك تسيقتنده كى
خدمتارېنه بناء ده خاتم افنديلردين مركب
برهيت واسكى تورك نغمه صنعتنده مخصص
ديكر جاماتر موسيقي شناسلري كذابو مينانده
ايدېلر . خاتم افنديلك او قوديني عبرايجه
مرشېلر ، نابوتى قالدېران خرسيدان اللر ،
خلاصه هر كس بووظفه شناس ادمه صوك
شكران وظيفه سنى اوده مشدر . مجموعه من
عالمى افرادينك و كندىسي سوسونلرك
تاثيرلرېنه صميمته اشتراك ايدر . ★ ★ ★

★ ايكي آلم ضياغ ★

نادر بك . ملكتمز ، صوك زمانلرده
علم وصنعت ادملرندن مع الاسف بر قاجى
دها قاب ايندى . محظمزمده حقيقى علم
وصنعت منتسبى ذاتا آزا اولداني ايجون بو
ضياغلر اوكلنده دويدنمىز تاثير بك بويوك
وقولاى قولاي ازاله اولونميه جق درجه ده
دريندر . مع مافيه كدرمز ، تاثيرمز ، اضطرابمز
بزي بيكي فلاكلردين قورومق خصوصنده
فادى سز قالمقده در و قلبى بزي يكي اكلرله حير .
پيندر ارجاق حادثلر تولى ايتكمده در . استانبول
دارالفنونك قيمتلى « نظريه اعداد » مدرسى
نادر بكك قولومى ، ايشته بو حادثلردين
برخى تشكيل ايله مكده در . نادر بك دارالفنون
عالمى ايجنده احمد مدحت ، ابو الضا توفيق
نسلنه منسوب بر مدرسىدى . دورينك
متفكر لرنده موجود اولان بوتون خاضلر
مالك اولدقن باشقا ، علمى مزيتلر مالك
و كرسي سه نام معنا سله صاحبدى . احمد
مدحت ، ابو الضا توفيق و نسلدارلري زمانلرنده
عرومك تعقيب ايتديكى استقامته نظر ا ناصل
ايلري بر وضعيتده ، متجدد لره ، غر بيلر ،
مديتيجر آراسنده صايب لور سه نادر بكده
اونلر كې نسلنك اوكلنده كيدن غر بيجى ،
مديتيجى ايدى و تجدد لزومى مدركى .
بو كا نظر آدينه بيلر كه نادر بك انقلابى در بو
كونى انقلابك مبشر لرندين بريدر . ملكتمزده
دونكى موجود اولان سيستم و ذهنيته قارشى
ايلك عصيان ايدنلر مينانده نادر بكده
مهم بر موفى واردى . آرتق ترك ايتش
بولونديمىز فكرلر و باطل اعتقادلر اوكلنده
ايلك كندىنى دويانلردين برى اولان نادر بك
قورتولوش كونلرېنه اشتياقه انتظار ايدن بر
انساندى . بو اعتبار ايله حقتده سولر سله ك
سولېلم آزدرو اولر تاثير مزى افاده دن جازدر .
براقدينى بوشلنى دولدورمق امكان سز اناى
وفاقى مناسبته حسن ايتديكمز آلئى تضعيف
ايدن لك بويوك كامل اولويور . عالم و طلبه سنى
تعزى بى ملي مجموعه كندىسه وظيفه بيلر .

ايدمك مساعيده ايجيدلردين زياده تورك
صنعتكارلري ايتش باشنده بولونمايلدر .
و يانلرنده ايجه حلى يكي تورك قاديانغه ده
بويوك بر اشتراك خصه سى آرنمايلدر .
آوروپاده اولداني كې ، تورك قاديانلردين
چيى نقاشلري پيشملى در . ذاتا بو ، طبيعت
نقطه سندن جوق دوعرو بر حركتدر .
چونكه ايجه ايشلرله يلكز لياقت و اقتدار
كافي دكلدر . آريجه بويوك درجه ده قابى
تربيه احتياج وارد در ، خصوصيه نقش ايشله .
مهمى ، اويلا ، كركف ، خالى ... كې ايجه
ايتش بيلكده حساسيتى كوستمىز نادر بو آرزويى
بويوك بر سوبخه قارشىلا ياجقدر .

ديكر طرفندن ده تورك صنعت مكنلرنده
تزيينات درسارېنه فضله اهميت و بريدلر .
بو صورتلر بك ياقين سمنلر طرفنده تورك
چيچيلىكى معين بر غايه اطرافنده ملي ثورنكلر
و برمكه باشلا ياجقدر .

يالكىز هر برى بر چيى خزېنه سى
اولان ابدلري كوزدن ايراق ايجه بى ز .
شيمى ده قادار بويوك بر قيد سز قله خراب
اولوشلرېنه سيجى اولدېن بو كوزل
اثرلري بوندن بويله اويغونسز تعميرلردين
قورومالى ز واونارى آكلاييشلى برصورتده
محافظه ايتلى ز . چونكه اونلر حاوى اولدقلى
چيچيلر اعتبار ايله يكي تورك اناش ات چيچيلىكنه
ثورنك اولاييله چكلدر . سلجوقيلر دورندن
بك آزا قان صيرلى طوغله و چيچيلر ،
عثمانلر آنده دوام ايدن ثورنكلر ، برداها
برلرېنه قونولماياجى آتقاردر .

ماتنى سهون هر تورك اوغلى مدنيت
ديناسنده صوبوى بوجه قيان بو صنعت
ايجيارېنه كوز قولاق اولمايلدر .

شراب اليم

